

Beautiful. Izabela Maciejewska

kurator: Alicja Cichowicz

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 59 Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2022 r.

Tytuł: BEAUTIFUL

„Piękno kształtem jest miłości”

Cyprian Kamil Norwid

Idea, opis i uzasadnienie projektu

Projekt „Beautiful” jest oryginalną koncepcją artystki sztuk wizualnych Izabeli Maciejewskiej, który powstał w roku 2016 i był propozycją na Biennale w Wenecji w 2017 roku. W roku 2021 artystka poszerzyła projekt o instalację zainspirowaną życiem i twórczością Krzysztofa Pendereckiego. Inspiracją stał się dla niej ogród, który kompozytor tworzył przez większą część swojego życia, przywożąc rośliny z różnych zakątków świata i który był - obok muzyki - jego drugą pasją i miłością. Instalacja łączy owe pasje: muzyka i roślinność wzajemnie oddziałują na siebie i na widza. Dotykanie roślin, a nawet samo zbliżanie się do nich generuje dźwięki z utworów wielkiego artysty. Rośliny, których gatunki są analogiczne do tych w stworzonym przez Pendereckiego ogrodzie, wraz z poruszającym się w ich przestrzeni widzem odtwarzają i generują nowe kompozycje muzyczne. Na bazie istniejących utworów powstają nienapisane dotychczas symfonie, których dźwięki są subtelne i delikatne, o niedużym poziomie decybeli. Kontakt z przyrodą wzmacnia harmonię i poczucie emocjonalnej jedności z naturą, zaś dźwiękowy charakter instalacji sprawia, iż charakterystyczny dla muzyki nowoczesnej aleatoryzm, staje się tutaj namacalnym doświadczeniem widza i wynika z jego aktywności. Zwiedzający stają się zarazem twórcami dzieła.

Roślinność jest co godzinę zraszana - widz może uczestniczyć w tym rytuale miłości i opieki, pozostając w jej przestrzeni. Podłoże wykonane z betonowych, chłonących wodę płyt, po nawilżeniu odkrywa dotychczas niewidoczne napisy, stworzone za pomocą transparentnej hydrofobowej substancji. Pojawia się słowo „miłość” w różnych językach świata. Interaktywna instalacja przybiera formę roślinnej świątyni, której zwieńczeniem jest „żyjąca fotografia” z dziejącego się symultanicznie w procesie projektu „Beautiful”.

Projekt „Beautiful” eksploruje problem istnienia obiektywnego piękna dla każdego człowieka przez subiektywny obraz osoby, która jest dla niego kimś wyjątkowym, kochanym, bliskim oraz osvajania obcości – ludzkość jako jedna rodzina.

W wyniku eksperymentu, polegającego na użyciu zdjęć kochanych osób (wprowadzonych przez ochotników za pomocą specjalnej aplikacji na stronie projektu), przetworzonych następnie przez program komputerowy, powstanie „żywa” fotografia. Podlegać ona będzie nieznacznemu przemianom, gdy wgrana zostanie kolejna twarz. Modyfikacje nie będą polegały na przenikaniu jednej twarzy w drugą, lecz na scalaniu dodawanych cech.

Obraz końcowy będzie zbiorowym wyobrażeniem o pięknie człowieka – mieszanką wszystkich typów urody (hinduskie oczy, słowiańskie usta, semicki nos, podbródek azjatycki...). Czy w wyniku konsolidacji obrazów za pomocą komputerowego programu powstanie „Ideal” być może likwidujący wizerunek Innego, obcego?

Punktem wyjścia stanie się fotografia będąca kompilacją pierwszych 10 nadesłanych zdjęć.

W sztuce od wieków poszukiwano kanonu piękna ludzkiego ciała, który zmieniał się w różnych epokach.

Czy jednak piękno można sprowadzić jedynie do proporcji, obliczalności i wymierności? Jeśli nie, to czym jest piękno? Jakie kanony, gusta i obyczaje społeczne decydują, że jedno ciało zdają się piękniejsze od drugich?

W projekcie „Beautiful”, piękno podlega mutacji tu i teraz, jest wiecznie zmienne, ulotne, nietrwałe. Staje się wypadkową, niczym wypadkowa ludzkich genów przenoszona z pokolenia na pokolenie.

Koncepcja piękna jest bowiem subiektywna i partykularna. Każdy człowiek ma własną. Piękne jest to, co takie się wydaje postrzegającym je, w oparciu o zmysły i doświadczenie przyjemności. Piękni są zazwyczaj nasi wybrańcy i członkowie rodziny – żony, mężowie, dzieci, rodzice. Piękni są ci, których kochamy.

Koncepcja wystawy „Beautiful” powstała jako reakcja na zaostrzające się konflikty i podziały między społecznościami na świecie. To także swoisty protest artystki przeciwko postępującemu kwestionowaniu humanistycznych wartości. Projekt „Beautiful” odwołuje się do archetypicznej opozycji „swój-obcy” i stawia znak równości pomiędzy tymi dwiema kategoriami, ukazując ludzkość jako jedną rodzinę.

Praca, będąca oryginalnym połączeniem fascynacji twórczością wybitnych polskich artystów: Cypriana Kamila Norwida i Krzysztofa Pendereckiego oraz emocjonalną więzią człowieka z przyrodą, stanowi zarazem niebanalny mariaż świata natury, ludzkiej pasji i wrażliwości z osiągnięciami nauki i kultury - nowoczesną technologią sztucznej inteligencji, której algorytmy zaprzęgnięte zostały w odwieczne poszukiwanie piękna, dekonstruując zarazem mit obcego, Innego. Instalacja kreuje nowy, piękny i harmonijny świat, w którym przyroda, sztuka i odbiorca stają się jednością.

Przesłaniem wystawy jest wskazanie potrzeby zmiany samoświadomości ludzi XXI wieku, konieczności dialogicznej postawy wobec świata – relacji Ja-Ty – mówiąc słowami Martina Bubera, życia w zgodzie z samym sobą, innymi ludźmi i naturą. Tytułowa miłość odnosi się bowiem do szerokiego rozumienia tego pojęcia – jako zasady poszanowania i empatii wobec wszelkich żywych istot.

Człowiek, myśląc cząstką Kosmosu, kierując się racjonalizmem, paradoksalnie przestał rozumieć swoje miejsce na ziemi, tracąc poczucie jedności ze światem na skutek materialnego jedynie jego traktowania. Racjonalizm rozdzielił naturę od kultury oraz świadomości ludzkiej, pokazując nam płaski, jednowymiarowy, fizyczny jedynie świat, który sklasyfikowaliśmy, pokawałkowaliśmy, tworząc z niego gigantyczne laboratorium. W ten sposób zabililiśmy całą planetę, zapominając o ekosystemie, istotach ją zamieszkujących, wewnętrznej sferze życia człowieka – jego emocjach, uczuciach, moralności, duchowości.

Sztuka winna być skutecznym narzędziem w osiągnięciu upragnionej harmonii w świecie, w akceptacji i miłości także wobec tego, co wydaje się niemożliwe do kochania. Szacunku dla planety, zamieszkujących ją wszystkich ludzi bez wyjątku, bez względu na płeć, pochodzenie, światopogląd, orientację religijną i seksualną oraz dla naszych „braci mniejszych”.

Dziś artyści poprzez swoje dzieła próbują powrócić do stanu, w którym nie zarysowały się jeszcze granice między „ja” i otoczeniem. Wskazać odbiorcom, że kontakt ze światem powinien opierać się na bezpośrednim uczestnictwie, poczuciu miłości i jedności wszystkiego, co żyje, zaś kontakty między ludźmi powinny wynikać z empatii, będącej warunkiem akceptacji. Namówić do ujrzenia bytu w innym świetle, dotarcia do stanu bezpośredniego jego oglądu, bez intelektualnej deformacji, osiągnięcia równowagi serca i rozumu. Porzucenia oddzielonego od reszty bytu „ja” i urzeczywistnienia swego związku z wszechświatem. Zestrojenia swej psycho-fizycznej energii z energią kosmiczną. Bycia „tu” i „teraz”. Poczucia wieczności czasu i przestrzeni.

Scenariusz projektu „Beautiful” – skrót

Do realizacji projektu potrzebne będą: komputer, skaner, strona www, aplikacja mobilna na urządzenia typu smartfon, program przetwarzający fotografie – napisany specjalnie na potrzeby projektu – chmura obliczeniowa Microsoft Cognitive Services i Microsoft Azure, -projektor multimedialny, ekran wielkoformatowy-
Jeśli w pawilonie są ku temu warunki, obraz może być rzutowany na ścianę.

Projekt polega na zaawansowanym przetwarzaniu obrazu z wykorzystaniem morfingu. Przy pomocy algorytmów i z zastosowaniem chmury obliczeniowej program powinien wytworzyć jedno zdjęcie z kilkunastu tysięcy fotografii przesłanych przez uczestników projektu. Dodatkowo powinien on umożliwić odtworzenie procesu powstawania obrazu końcowego.

Do współtworzenia projektu pragniemy zaprosić uczestników, którzy za pomocą mobilnej i ogólnie dostępnej aplikacji prześlą fotografie ukochanych osób. Zdjęcia można będzie dodać samodzielnie poprzez stronę www projektu lub urządzenie typu smartfon, co umożliwi udział w projekcie osobom chętnym na całym świecie.

W wyniku eksperymentu, polegającego na przetworzeniu zdjęć powstanie „żywa” fotografia, podlegająca nieznacznej przemianie, gdy wgrana zostanie następna twarz. Efekt modyfikacji będzie widoczny zaraz po wczytaniu kolejnej fotografii.

Program komputerowy, z posiadanych materiałów, będzie generował obraz człowieka idealnego, pięknego, a następnie wyświetlał uzyskane twarze na ekranie.

Obraz końcowy stanie się zbiorowym wyobrażeniem o pięknie ludzkim – mieszanką wszystkich rodzajów urody.

W wyniku konsolidacji obrazów powstanie „Ideal”, być może likwidujący wizerunek Innego, obcego.

Przed realizacją projektu należałoby stworzyć kampanię reklamującą koncept (na ulotkach, w mediach społecznościowych, na stronach internetowych, w czasopismach branżowych), aby osoby zainteresowane udziałem miały możliwość dodania własnych zdjęć i współrealizacji projektu.

Przewidywana liczba uczestników wystawy to 120 tysięcy w ciągu 6 miesięcy.

Rozmieszczenie ekranu w sali wystawowej – symetrycznie od wejścia głównego po lewej lub prawej stronie.

Punktem wyjścia będzie kompilacja pierwszych 10 nadesłanych zdjęć.

Głównym motywem wystawy, anektującym przestrzeń budynku, będzie roślinna instalacja inspirowana ogrodem Krzysztofa Pendereckiego, która powstanie z roślin analogicznych do tych w arboretum wielkiego artysty. Wybrane gatunki zostaną zakupione w kraju i przewiezione na miejsce wystawy. Większe okazy można zakupić na miejscu. Instalacja powinna mieć własne, chłonna wodę podłoże, izolację od podłoża budynku, lekką konstrukcję z aluminiowych elementów do podwieszania roślin, system nawadniający, zestaw czujników ruchu zsynchronizowany z odtwarzaczami multimedialnymi i nagłośnieniem. Obiekt można także umieścić na zewnątrz budynku.

Instalacja jest połączeniem pasji i miłości Krzysztofa Pendereckiego do muzyki

i przyrody, które wzajemnie oddziałują na siebie i na widza. Dotykając roślin, a nawet samo zbliżanie się do nich generuje dźwięki z utworów wielkiego kompozytora. Rośliny, których gatunki są analogiczne do tych w stworzonym przez mistrza ogrodzie, wraz z poruszającym się w ich przestrzeni widzem odtwarzają i generują nowe kompozycje muzyczne. Na bazie istniejących utworów powstają nienapisane dotychczas symfonie, których dźwięki są subtelne i delikatne, o niedużym poziomie decybeli. Kontakt z przyrodą wzmacnia harmonię i poczucie emocjonalnej jedności z naturą, zaś dźwiękowy charakter instalacji sprawia, iż charakterystyczny dla muzyki nowoczesnej aleatoryzm, staje się tutaj namacalnym doświadczeniem widza i wynika z jego aktywności. Zwiedzający stają się zarazem twórcami dzieła.

Roślinność jest co godzinę zraszana - widz może uczestniczyć w tym rytuale miłości i opieki, pozostając w jej przestrzeni. Podłoże wykonane z betonowych, chłonących wodę płyt, po nawilżeniu odkrywa dotychczas niewidoczne napisy, stworzone za pomocą transparentnej hydrofobowej substancji. Pojawia się słowo „miłość” w różnych językach świata.

Interaktywna instalacja przybiera formę roślinnej świątyni, której zwieńczeniem jest „żyjąca fotografia” z dziejącego się symultanicznie w procesie projektu „Beautiful”.

Praca, będąca oryginalnym połączeniem fascynacji twórczością wybitnych polskich artystów: Cypriana Kamila Norwida i Krzysztofa Pendereckiego oraz emocjonalną więzią człowieka z przyrodą, stanowi zarazem niebanalny mariaż świata natury, ludzkiej pasji i wrażliwości z osiągnięciami nauki i kultury - nowoczesną technologią sztucznej inteligencji, której algorytmy zaprzęgnięte zostały w odwieczne poszukiwanie piękna, dekonstruuując zarazem mit obcego, Innego. Instalacja kreuje nowy, piękny i harmonijny świat, w którym przyroda, sztuka i odbiorca stają się jednością.